

Rugklachten

Voordat je als accountant een belangenarena betreedt, moet je mogelijke bedreigingen voor je objectiviteit beoordelen en die vervolgens waarborgen.

Op Accountant.nl is de aandacht voor fraude royaal. Over de maand maart turfde ik 22 berichten en opinies die geheel of gedeeltelijk gaan over fraude. Fraude en continuïteit zijn speerpunten van het NBA-beleid. Het trefwoord continuïteit levert zestien hits op tussen 1 en 15 maart. Hoe mooi zou het zijn als al deze publiciteit uiteindelijk leidt tot minder tuchtklachten over genegeerde fraudesignalen of te optimistische vooruitzichten.

Vakonbekwaam

Volgens het jaarverslag van de Accountantskamer gingen in 2020 115 van de 148 niet-PE/toetsingsuitspraken over vakbekwaamheid en zorgvuldigheid, twaalf over integriteit en zeven over objectiviteit. Ik vermoed dat in deze zaken de gelijknamige fundamentele beginselen in het geding waren. Maar omdat in de meeste zaken wordt geklaagd over schending van meerdere beginselen heeft deze onderverdeling ook iets willekeurig. Wanneer wordt een zaak aan een bepaald beginsel toegeschreven?

Dat het in 78 procent van de zaken gaat om vakbekwaamheid en zorgvuldigheid, suggereert dat de verwijten vooral vaktechnisch van aard zijn. De integriteit zou slechts in acht procent van de zaken ter discussie staan en de objectiviteit in vijf procent. Daar valt iets op af te dingen. Een accountant wordt vaak tuchtrechtelijk veroordeeld, omdat hij of zij te soepel is geweest tegenover de opdrachtgever. Klantvriendelijkheid mondt niet per se uit in partijdigheid, maar kan ook leiden tot vakonbekwaam, onzorgvuldig en soms zelfs niet-integer gedrag.

Meebuigen

In *Uitglijders*, het boek uit 2016 met lessen uit het accountants-tuchtrecht, was het hoofdstuk over 'Belangen verstrengelen en te veel meebuigen met de opdrachtgever' veruit het dikst. Sinds de verschijning van deze selectie van tien jaar tuchtrechtspraak is er alweer vijf jaar aan nieuwe tuchtrechtsuitspraken verschenen. Volgens mijn elektronisch archief heb ik in 2016 tot en met 2020 tachtig uitspraken van de Accountantskamer samengevat die (mede) over objectiviteit gaan. Dat is 22,6 procent van alle 354 uitspraken. Bij die 22,6 procent gaat het over genegeerde bedreigingen voor de objectiviteit of daadwerkelijke partijdigheid. Een veelvoorkomend geval is dat de huisaccountant een

Accountantskamer

20/1223 en 20/1224 Wtra AK

Maatregel: waarschuwing en berisping

Vindplaats: ECLI:NL:TACAKN:2021:22.

uitspraak doet over de waarde van aandelen in een bv, in het kader van de afwikkeling van een echtscheiding, een nalatenschap, aandelenverkoop of aandeelhoudersruzie. In die zaken kiest de accountant partij voor de dga die zijn factuur betaalt, terwijl de héle vennootschap zijn opdrachtgever is, dus ook de andere aandeelhouder(s).

Een typisch voorbeeld is de uitspraak van 15 maart. Een weduwe erft de helft van de aandelen in de bv van haar overleden man. Een andere dga bezit de rest. Gezien de wens van haar man wil de weduwe het pakket graag voor een kleine 5,9 ton aan haar zwager verkopen. De huisaccountant, die ook de jaarrekening samenstelde van de bv, adviseert de andere dga. Nadat de huisaccountant tijdens de verkoopbespreking vraagtekens heeft geplaatst bij de waarde van de bv - meer schulden, waardevermindering vastgoed - koopt de andere dga de aandelen voor 4,5 ton. De huisaccountant was hier daadwerkelijk partijdig. Zijn kantoorgenoot, die de zwager adviseerde, had alleen de schijn tegen. Maar voor beide accountants geldt: gezien de (potentiële) belangenconflicten hadden zij niet moeten meedoen aan de verkoopbesprekingen. In tuchtrechterstaal: door zich in een situatie te begeven waarin zij zich ongepast konden laten beïnvloeden door de belangen van hun opdrachtgever en door geen maatregelen te treffen om hun objectiviteit te waarborgen, hebben beiden het objectiviteitsbeginsel geschonden. Kortom: voordat je een belangenarena betreedt, moet je de bedreigingen voor de objectiviteit beoordelen en die vervolgens waarborgen. Zijn er geen probate maatregelen mogelijk? Geef dan de opdracht terug of weiger deze.

Speerpunt

Als ik naar de tuchtrechtspraak kijk, hebben accountants te vaak te weinig oog voor objectiviteit en partijdigheid. Na fraude en continuïteit zou de NBA objectiviteit moeten verheffen tot speerpunt. Dus: rug recht en stok in het midden. ←